

NEWSLETTER UMHCG

Drage čitateljke i dragi čitaoci,

U ovom broju donosimo vam preporuke mladih s invaliditetom kako unaprijediti njihov položaj u svim segmentima društvenog života u Glavnem gradu Podgorica. Takođe, predstavljamo vam aktivnosti na kojima su bili angažovani polaznici Škole aktivizma za mlađe s invaliditetom.

<https://umhcg.com/novosti-me/javni-poziv-za-ucesce-u-skoli-aktivizma-za-mlaude-s-invaliditetom/>

1. Šta je potrebno da uradi Glavni grad Podgorica kako bi se omogućilo učešće mladih s invaliditetom u donošenju odluka?

* Treba da obezbijedi bolju dostupnost informacija u pristupačnom obliku, kao i da radi na poboljšanju infrastrukture i institucija, kao i da radi na podizanju svijesti o uključenosti OSI u proces donošenja odluka.

* Treba mladima s invaliditetom da omogući pristup javnim dešavanjima i uključivanje u javne rasprave gdje se donose odluke o rješavanju problema sa kojima se svakodnevno susreću.

* Potrebno je, pribje svega, da se razbijaju predrasude o invaliditetu, da je to nešto što se tiče samo pojedinca i nikog više, da im se omogući normalno školovanje, odnosno da i učitelji, nastavnici ili profesori budu upoznati s invaliditetom te mlade osobe, da im se omogući normalno zaposlenje, da se eliminise diskriminacija, kako u vrticu, odnosno ranom predškolskom dobu, tako i u školi, na poslu, na fakultetu i svim ostalim životnim sferama pojedinca, jer jedino tako im se može omogućiti samostalno donošenje odluka u svakodnevnom životu.

* Uglavnom sam mišljenja da je odavno trebalo da se organizuju neke srednje mladih kako mladih s invaliditetom, tako i mladih bez invaliditeta. Jedino kroz razgovor se moge doći do srži problema, a samim tim i do rješenja. Mnogo se priča o tome da svijet ostaje na mladima, a mladi se uporno isključuju iz bitnih stvari, niko nas ne pita za mišljenje i probleme koji nas okružuju. Dakle, to bi dovelo do osvještenja mnogih ljudi na bitnim pozicijama kojima mogu da poboljšaju našu situaciju.

* Svaka osoba kao individua bez obzira na pol, rod, vrstu invaliditeta trebala bi imati pravo na neizolovan, neograničen način funkcionišanja i razmišljanja. Kako je djetinjstvo temeljno za samopoznaju, mišljenja sam da već tada mora postojati način da se da do znanja djetetu s invaliditetom da može postići svoje ciljeve na način na koji njoj/nemu to odgovara. Stručniji profesionalni su nam neophodni u određivanju potencijala, veća usmjerenošć roditelja u smislu edukacije ka boljem razumijevanju djeteta. Izolacija i grupisanje djece i mladih s invaliditetom, nisu najbolje rješenje. Smatram da bi ljudi prihvatali djecu i mlađe s invaliditetom kada se ne bi insistiralo na izolaciji. Djeci i mladima s invaliditetom treba da se pruži podrška i podsticaj u obrazovanju bez posebnih i izolovanih

2. S kojim problemima, odnosno preprekama se svakodnevno suočavate u zajednici?

* Kada govorimo o problemima, odnosno preprekama s kojima se kao osoba s invaliditetom suočavam na teritoriji Glavnog grada, istakla bih prije svega oblast saobraćaja, odnosno parkiranih vozila na trotoarima, što je najviše vidljivo u Zagoriću.

* Problemi zajednice: osjećaj pripadnosti zajednici (podrška, razumijevanje, tolerancija, strpljenje, pažnja, zdrav odnos), blagajnjost u društvu prema osobama s invaliditetom, uvažiti mišljenje i stav mladih s invaliditetom, odgovornost društvene zajednice u pružanju adekvatne pomoći mladima s invaliditetom u zavisnosti od problema s kojima se susreću, potreba za javnim prevozom i fizički pristup na svakom koraku.

* Kao osoba s invaliditetom u svakodnevnom životu susrećem se sa brojnim preprekama, prije svega sa pristupom određenim institucijama, parkovima, šetalištima, poput novog šetališta uz obalu Morače kojem osobe s invaliditetom ne mogu pristupiti, gradski prevoz koji osobe s invaliditetom ne mogu koristiti, saobraćajna nekulturna sagradana koji se parkiraju na mjestu označen za osobe s invaliditetom, te otežavaju ionake tešku situaciju u kojoj se nalazimo itd.

* Netolerancija, nedostatak empatije, odbijanje prilike za iskazivanje potencijala, mišljenja, učešća u aktivnostima, te nesto sa čime se svakako susreće većina osoba s invaliditetom. Većina ljudi u želji da pruži pomoći stvara kontraefekat i osobi s invaliditetom nameće osjećaj niže vrijednosti bez potrebe, međutim, postoje situacije u kojima je pomoći neophodna i dobrodošla, koju svakako osoba s invaliditetom znači kada i kako da potraže. Svako živo biće ima pravo na svoje lično i slobodno razvije, ograničenja mogu da se prevaziđu na adekvatan način.

3. Na koji način mlađi s invaliditetom mogu doprinijeti rješavanju problema mlađih na teritoriji Glavnog grada?

* Kada govorimo o načinima na koje mladi s invaliditetom mogu doprinijeti rješavanju problema mladih na teritoriji Glavnog grada, prije svega bih istakla veći aktivizam mladih s invaliditetom, kako u Vladinim, tako i u nevladiniim organizacijama.

* Način na koji mladi s invaliditetom doprinose u rješavanju problema su njihove potrebe i stavovi koje iznose javno putem medija i društvenih mreža i na taj način utiču na svijest društva.

* Mlađi s invaliditetom mogu doprinijeti na način da ukažu na prepreke, promjenu pogleda na dešavanja i probleme s kojima se dio njihovih vršnjaka svakodnevno sreće, pronalazeći drugih načina da se rješi problemi i doveđe do cilja, pomoći oko organizacije i udruživaju oko zajedničkog cilja itd.

* Mlađi s invaliditetom mogu doprinijeti rješavanju problema mladih, tako što će ih upoznati s problemima s kojima se suočavaju djeca i mlađi s invaliditetom, odnosno, s preprekama s kojima se suočavaju: npr. vršnjačko nasilje, nasilje u porodicu, mobing (nasilje na poslu), itd. kako bi mlađi bez invaliditeta bili upoznati s tim pojavama, i kako bi mogli da pomognu u rješavanju tih problema svim osobama koje se s njima suočavaju, kako mladima s invaliditetom, tako i mladima bez invaliditeta.

* Da se na teritoriji Glavnog grada više zapošljavaju mlađi s invaliditetom, da nas ne diskriminiraju i da nam platite daju po kvalifikacijama a ne da ih smanjuju, jer i mi možemo da radimo kao ostali i da smo jednaki.

* Svakako smatram da osobe s invaliditetom mogu pružiti korisna rješenja mladima jer se već uspješno suočavaju sa sopstvenim. Vjerujem da mogu biti ravnopravni valorizujući načini razmišljanja ukoliko bi se mladima s invaliditetom zaista pomoglo da podstiču svoje talente.

ŠKOLA AKTIVIZIMA

UMHCG je u periodu od novembra 2021. do kraja februara 2022. organizovalo Školu aktivizma za mlađe s invaliditetom u Podgorici u okviru projekta ZA JEDNakO učešće OSI!

Mlađi s invaliditetom su imali priliku da se upoznaju s modelima pristupa invaliditetu, filozofijom i osnovnim principima samostalnog života, uslugama podrške za život u zajednici, komunikacionim vještinama, procesima učešća u donošenju odluka i omladinskom aktivizmu, vršnjačkim nasiljem i borbom protiv nasilja, samoprihvatanjem i osnaživanjem.

Školu je pratio interaktivan rad predavača s učesnicima/cama u teorijskom i praktičnom dijelu, a posebno u dijelu vježbi i rada u grupama. Školu je pohađalo 12 polaznika/ca, uzrasta od 15 do 30 godina.

U okviru Škole, polaznici/ce su imali/e priliku da po prvi put realizuju akcije u zajednici, stoga su se odlučili/e da se kroz volonterske aktivnosti bave problemom govora mržnje na internetu koji je upućen OSI i terminologijom koja se koristi, a koja ima uvredljivu konotaciju (često iz neznanja i neinformisanosti).

Izrađen je kratki video o terminologiji, a organizovana je i radionica za srednjoškolce na temu „Terminologija o osobama s invaliditetom (OSI)“.

Nakon završetka Škole, polaznici/ce su istakli/e veliko interesovanje za učešće u aktivnostima ovakvog tipa, ističući da bi trebalo češće organizovati edukacije/obuke na temu aktivizma. Osnajeni mladi su samostalniji, spremniji i više motivisani da se uključuju u rješavanje društvenih problema koji se njih tiču, ali i da budu aktivni učesnici života zajednice.

<https://youtube.com/watch?v=EFmFsnrMjXg>

<https://umhcg.com/galerija/ngallery/album-72/radionica-sa-srednjoskolcima>

Mreža volontera UMHCG

Razvijena je s ciljem da se mlađi s invaliditetom i mlađi bez invaliditeta povežu i umrežuju sa svojim vršnjacima s invaliditetom i da im kroz različite volonterske aktivnosti pružaju podršku u školi i u lokalnoj zajednici. Rad Mreže je dobrovoljan i volonterski, a podršku njenom radu mogu pružiti i pojedinci, ličnim uključivanjem ili donacijom putem onlajn platforme:

<https://vrsnjackapodrska.me/donacija.php>

Njužleter (Newsletter) je izrađen u okviru projekta ZA JEDNakO učešće OSI koji je podržan od strane Glavnog grada Podgorica kroz konkurs za raspodjelu sredstava za projekte nevladinih organizacija za 2022. Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost UMHCG-a i njužlter ne odražava stvorene donatora.

